

Den internationella handlingsplanen (Integrated Strategic Plan, ISP)

Konsultationspaket 2

Frågor till dig

Innan du besvarar frågorna behöver du läsa dokumentet *Sammanfattning och kommentarer*. Där hittar du också handlingsplansgruppens kommentarer på Konsultationspaket 2 som vi hoppas underlättar för dig när du besvarar frågorna.

Vi vill ha in dina svar senast den **25 november**, gärna via epost till: **hp@amnesty.se**.

Samarbete och opartiskhet

Ett centralt tema i förslaget till ny handlingsplan är att Amnesty genom nära samarbeten och olika typer av partnerskap kan stärka och främja den globala MR-rörelsen och främja mänskliga rättigheter på ett effektivt och trovärdigt sätt. Det är särskilt viktigt i länder och inom områden där Amnesty självt inte är starkt. Samarbeten kan också vara ett sätt att uppväga den brist på legitimitet som många anser följer av att Amnesty har en svag eller mycket svag närvaro utanför ”västvärlden”. Det förslag som ligger innebär att Amnesty slutar kalla sig opartiskt därför att det inte längre är förenligt med den typ av nära samarbeten som vi kommer att gå in i. Det ska betonas att Amnesty fortsatt kommer att vara obundet i relation till stater och företag.

- Överväger för- eller nackdelarna med den här typen av nära samarbeten som samtidigt innebär att vi släpper uttrycket ”oberoende”?

Rättighetsbärarnas roll

En relaterad fråga handlar om synen på de vars rättigheter kränks. Det finns en kritik som handlar om att Amnesty alltför mycket arbetar *för* individer eller grupper vilka ses som offer för kränkningar. Mot detta kan man ställa arbete tillsammans *med* människor vilka ses som bärare av rättigheter som riskerar att kränkas. Handlingsplaneförslaget lägger mycket fokus på att lyfta fram bärare av rättigheter snarare än offer som ska skyddas. Bärare av rättigheter är vi förstås alla. Mest intressanta från Amnestys perspektiv är de vars rättigheter riskerar att kränkas allvarligt. Ett sätt att stärka rättighetsbärarna är att ge dem en tydlig röst i utformandet av Amnestys arbete och prioriteringar. Detta kan t.ex. ske genom att integrera representanter för ”rättighetsbärarna” i Amnestys beslutsstrukturer. Här kan det uppstå en konflikt mellan den traditionella synen på medlemmarna som organisationens ”ägare” och de som fattar övergripande beslut. Det är också mot medlemmarna som de verkställande instanserna idag är ansvariga.

- Är det viktigt att det är medlemmarna som har det huvudsakliga inflytandet över organisationens utveckling och prioriteringar eller är det viktigare att stärka inflytandet för människorättsförsvarare och dem vars rättigheter kränks genom att ge dem större inflytande över vad Amnesty gör och hur vi gör det?
- Bör det finnas någon särskild gräns eller princip som styr fördelningen av inflytande mellan dessa grupper?

Vision och åtagande

Tanken är att rättsliga instrument som FN:s allmänna förklaring och olika MR-konventioner ska ses som redskap och inte som mål i sig. Visionen bör därför fokusera på individens värdighet medan mänskliga rättigheter är medel för att förverkliga den visionen. Meningen sägs inte vara att ändra eller utvidga den nuvarande visionen utan att göra den tydligare för dem vi arbetar för och tillsammans med. Också åtagandet sägs bli tydligare genom hänvisningar till orättvisa och ojämlikhet.

- Hur viktig är folkrätten som grund för Amnestys arbete?
- Ska vi se folkrätten som ett arbetsredskap eller bör den vara och kommuniceras som en del av Amnestys identitet?
- Vilken version av Amnestys vision och åtagande är bäst och varför?

Arbetsformer

En grundläggande fråga är om Amnesty ska eftersträva största möjliga effekt och välja formerna för sitt arbete utifrån detta eller om visst slags arbete/vissa metoder har ett värde i sig även om de inte skulle bedömas som det mest verkningsfulla sättet att använda resurserna på. Ett konkret exempel kan handla om samvetsfångar. Om sannolikheten för att få en fånge eller en grupp av fångar frigiven eller i övrigt påverka deras situation på något mer genomgripande sätt bedöms som mycket liten, ska Amnesty ändå fortsätta att följa dessa fångars situation och aktivt stödja aktivister som vill arbeta med deras fall genom brevskrivning och liknande? Alternativet kan t.ex. vara att satsa resurser på att förändra en lagstiftning som, om förändring åstadkoms skulle kunna få stora konsekvenser för många människor. Liknande bedömningar kan uppstå på många områden där Amnesty har påbörjat arbete med en individ eller en grupp men sedan finner att sannolikheten för framgång är liten.

- Ska vi avsluta sannolikt icke-effektivt arbete för att satsa resurserna någon annanstans eller har Amnesty vissa skyldigheter gentemot personer vars fall man en gång tagit upp?
- Alternativt; är vissa arbetssätt en del av vår identitet och att betrakta som ett egenvärde snarare än utbytbara medel?

Utredningar och kampanjer, kunskap och påverkan

Genomgående lyfter förslaget till ny handlingsplan fram samarbeten och partnerskap och Amnestys möjlighet att stärka andra organisationer och individer i deras arbete. Mindre tyngd läggs på eget kontinuerligt utredningsarbete. Det har tidigare konstaterats att Amnesty inte förmår upprätthålla en hög kunskapsnivå och bedriva aktivt utredningsarbete gentemot alla länder där det kanske skulle vara befogat. Vi måste göra prioriteringar. En viktig fråga är om kampanjer kring specifika teman som kraftsamlar organisationens resurser, ofta i samarbete med andra organisationer, generellt är ett bättre sätt att arbeta än ett kontinuerligt arbete med många frågor parallellt.

- Är det viktigt att Amnesty producerar eget material inom många områden även om det går ut över förmågan att kraftsamla för aktuella eller prioriterade frågor?
- Hur viktigt är det att Amnestys arbete baseras på eget material och egna utredningar?

Fokusera på lösningar

I förslaget till ny handlingsplan betonas att Amnesty är för dåliga på att hitta lösningar på människorättsproblem. Vi är bra på att hänga ut och kritisera de som begår kränkningar men i den värld vi ser omkring oss behövs det också konkreta förslag på hur förändring ska uppnås. För att kunna göra detta måste vi också fokusera mer på bakgrundsfaktorerna för människorättskränkningar. Redan idag diskuterar vi i viss mån orsakerna till varför en kränkning har uppstått (som ex.vis i SVAW-kampanjen) och vi kan ofta vara konkreta i våra förslag till lösning, ex.vis vad gäller ny lagstiftning. Det man kan fundera över är om det inte finns en gräns för hur lösningsorienterade vi kan bli. Mänskliga rättigheter är principiella till sin natur. Som försvarare av mänskliga rättigheter är det kanske vår roll att ständigt hävda denna princip, även när det finns politiska eller ekonomiska förutsättningar som gör att det är svårt att hitta en praktisk lösning? Att hitta bakgrundsorsakerna till varför en kränkning har uppstått kan ibland vara väldigt svårt, och kan kanske leda till att vi uppfattas som partiska och partipolitiska.

- Är det nödvändigt för effektiviteten i vårt arbete att vi blir bättre på att hitta konkreta lösningar på MR-problem, eller är vår roll snarare att kritisera och uppmärksamma problem och låta politikerna komma med de praktiska förslagen?